

Oponentský posudek na diplomovou práci Michala Rozhoně „Pragmatismus Karla Čapka a místo víry v jeho myšlení.“

Diplomová práce si klade za úkol provést filosofickou analýzu literárního, prozaického i dramatického díla Karla Čapka, pracuje též s jeho textem Pragmatismus čili filosofie praktického života. Autor DP vychází z obecně sdílené představy (s výjimkou v práci zmíněného prof. Zouhara) o Karlu Čapkovi jako pragmatikem mysliteli.

Autor je pro svůj úkol dobře filosoficky i historicky vybaven. Jeho práce má systematicko-historický charakter, postupuje od široce pojatého historického úvodu o charakteru 20. století jako století válek a krize myšlení moderního člověka ke krizi filosofie specificky vnímané v českém prostředí. Pragmatismus označuje jako snahu nebo jeden ze způsobů, jak vnitřní krizi filosofie projevující se především množstvím rozporupných a protikladných stanovisek a postojů, překonat. Pragmatismus pro něj představuje myšlenkový pokus o nalezení pevné půdy, jež umožní překlenout spekulaci racionalismu i přizemnost a meze empirismu. Touto pevnou půdou se pragmatikům stává žitá skutečnost, užitek pro vezdejší praktický život člověka a odpovědnost vůči společnosti. Pragmatismus specifikuje ve druhé kapitole především prostřednictvím filosofie Williama Jamese s důrazem na pragmatické pojetí pravdy (jako užitečné v praxi, jako mnohotvárného obrazu dynamické skutečnosti, jako prakticky využitelné zkušenosti, jako smyslu, jako životní pravdy, jako nároku, jež motivuje k odpovědnosti).

V podobných intencích potom ve 3. kapitole zpracovává základní rysy Čapkova myšlení jakožto rysy pragmatické: - jeho preferenci obyčejného, praktického života, - jeho pojetí mnohotvárné pravdy, v níž se ukazuje rozporupná skutečnost, - jeho úctu ke skutečnosti, - kritiku absolutně ztělesňovaného dějinami ad.

Poslední, 4. kapitola je věnována problematice pojetí víry u Karla Čapka a jejím podobám a specifikacím. Odlišuje víru náboženskou, víru v neosobní pokrok a lidskou důvěru v možnosti a dobro(st) člověka.

Závěr není jen shrnutím předchozích myšlenek, ale je vhodně završen několika didaktickými poukazy o možnostech využití díla KČ při výuce filosofie a společenských věd s ohledem na reformní snahy současné školy.

DP otevírá systematicky uvedené téma a jeho řešení v širokém záběru příslušné literatury. Úkol, který si autor předsevzal v úvodu, práce v podstatě splnila. Práce je obsažná, dobře členěná a z hlediska odborného splňuje požadavky kladené na zpracování DP. Je zde evidentní obsáhlá kritická práce s pramennou i sekundární literaturou.

Jazykově je práce napsána kultivovaným jazykem a i když není zcela prostá gramatických chyb (v čárkách např. str. 52, na str. 72 chybně „Leibnitz“) a najdeme zde dvě stylistické neobratnosti (str. 51, 55) je v uvedené podobě akceptovatelná. Sympaticky působí osobní styl autora, který prokazuje nejenom obeznamenost s tématem, ale i hlubokou zaujatost filosofií a také schopnost kritické analýzy textů.

Otázky k obhajobě:

1. Jaký je základní rozdíl mezi pojetím autenticity osobnosti u Čapka a Heideggera (když autor podvkrát charakterizuje Čapkovo pojetí člověka, a to oč v jeho životě jde, pojmy vypůjčenými z Heideggera)?

2. Podobně specifikujte a odlište význam konečnosti lidského života a její podoby u Čapka a Heideggera. Jaký význam hraje čas u obou autorů ve vztahu k povaze lidské existence?

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou výborně.

V Praze dne 5. 8. 2010

doc. PhDr. Naděžda Pelcová, CSc.